

Vizuály změny. Listopad 1989 byl revoluční politicky i výtvarně, ukazuje výstava

5. 11. 2019

Tři symboly revolucí z Česka, Slovenska a Polska si mohou návštěvníci u příležitosti 30. výročí listopadové revoluce prohlédnout v Bratislavě. Výstava, která se věnuje logům českého Občanského fóra, slovenské Veřejnosti proti násilí a polské Solidarity je až do 20. listopadu k vidění v bývalých výkladních skříních obchodního domu Dunaj na Náměstí Slovenského národního povstání. V místě, kde se tehdy lidé scházeli k protikomunistickým demonstracím.

Revoluce roku 1989 přinesly nejen politické, ale také vizuální změny. Právě na ně se zaměřuje výstava v bratislavské Galerii Bohéma. Představuje loga revolučních hnutí z Česka, Slovenska a Polska. Symboly Občanského fóra, Veřejnosti proti násilí a Solidarity ukazuje nejen jako samostatné značky, ale i jako součást dobových tiskovin a fotografií z ulic ve formě reprodukcí. Expozice se věnuje i jejich autorům – grafickým designérům Pavlu Šťastnému, Karolu Rosmányovi a Jerzy Janiszewskemu.

I když „smajlík“ českého občanského fóra a churchillovské věčko slovenského hnutí Veřejnost proti násilí vznikaly v přibližně stejný čas a za stejné revoluční atmosféry, jejich příběhy jsou velmi rozdílné. Autoři obou grafik se vůbec poprvé potkali na pondělním zahájení výstavy.

Značka Občanského fóra vznikla narychlo. Úkol vytvořit logo padl na studenty. Zadání dostali ráno, návrhy měli odevzdat ve čtyři odpoledne. „V půl čtvrté jsme zjistili, že už neuděláme nic kloudného z našeho pohledu. Takže jsme si z toho začali dělat trochu legraci. Já jsem nakreslil logo Občanského fóra. Pak mě vzbudili ve dvě v noci a říkali: vyhrál jsi logo, běž do Mánesa, děláš revoluci,“ vzpomíná grafik Pavel Šťastný, tehdy čtyřadvacetiletý student výtvarných umění.

To návrh na slovenské logo přišel hned po prvním shromáždění od tehdy už zkušeného grafika Karola Rosmányho. „Pohyb té masy měl jen vlajky a sem tam nějaký transparent, ale neměl symbol. Takže jsem běžel domů a v rozechvění jsem na nějaký obyčejný papír udělal pár skic,“ popisuje.

Československé symboly doplňuje i logo polské Solidarity. Už v roce 1980 ho navrhl tehdejší člen odborů Jerzy Janiszewski.